

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXVII. Romana legitimæ de Pamphiliis. An legitima debeatur de bonis alterius, quàm parentis, cui à tertio data fuerint, cum onere restituendi personæ incertæ, ab ipso gravato deligendæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

filii defertur, exinde resultat determinatio fructuum, quæ ab ipsorum bonorum natura, seu qualitate pendet; Si enim assis hæreditarius consistit in bonis fructiferis, tunc ab instanti mortis parentis etiam absque interpellatione, vel mora decurrunt fructus ipso jure utpotè sequela domini, non autem ratione moræ; Secus autem si consistit in pecunia vel in mobilibus, aliisque bonis infructiferis, vel eo consistente in utraque specie, debentur fructus solum proportionabiliter, & pro rata, ut distinguendo, habetur apud Ottob. decif. 12. 38. & 81. decif. 248. p. 11. rec. in Avenionen. pecuniaria 40. Decembris 1656. & 5. Aprilis 1657. coram Verofio, in aliis frequenter, ac advertitur per Leotard. de usur. quæst. 18. n. 21. & insinuat sub tit. de usur.

Id autem procedit, retentâ opinione, quam sequitur Rota, & Curia, & quæ in puncto juris verior videtur, ut pluries advertitur sub tit. de usur. ut scilicet pro credito quantitatis, vel bonorum infructiferorum deberi non possint usuræ, vel accessiones, nisi justificatis solitis requisitis interesse lucri cessantis, vel damni emergentis; Ideoque in locis, in quibus de thylo ista requisita tanquã notoria habentur pro probatis, datâ morâ, ista quæstio remanere videtur inanis, bene tamen proficua in Curia, & alibi, ubi dicta diversa opinio teneatur.

Et consequenter totum pendebat à puncto, validæ, vel invalidæ optionis per dictam Margaritam factæ de duabus possessionibus fructiferis, isteque punctus videbatur potius facti, quàm juris, an scilicet dicta facultas consumpta esset in prima electione facta de locis montium, & censibus aliisque bonis mobilibus, quodque propterea licitum non fuisset variare.

13 Dicebam tamen Scribens tanquam Advocatus, quod ubi etiam assis dictæ Margaritæ consisteret in possessionibus bene sibi applicatis, adhuc, stante ejus præcepto, ut legitima solvi deberet in pecunia, illud servandum esset, quoniam licet regulariter de jure legitima tanquam quota bonorum debeatur in corporibus, ac in proprietate, quinimò de singulis bonis, atque (ut nostri dicunt) de qualibet gleba, adeo ut non teneatur filius, vel parens, cui illa debetur, illam accipere in pecunia, vel mobilibus ex deductis per Gregor. & add. decif. 186. cum aliis, de quibus infra, attamen coarctatum non est Judicis arbitrium cogere filium ad acceptandum parentis judicium, ut legitimam capiat in pecunia, vel in certis bonis minus damnosis, ad evitandam scissuram bonorum, & prædiorum qualificatorum, quæ conservationi destituta sint juxta cons. 113. Oldrad. circa fin. Menoch. de arbitr. cas. 173. num. 30. Rot. decif. 753. par. 1. divers. & apud Merlin. decif. 866. num. 8. cum concordant. per Merlin. de legit. lib. 5. tit. 3. quæst. 11. num. 19. cum seqq. & insinuat supra disc. 19. Et conferunt quæ ex dicta æquiritiva ratione evitandi scissuram omnium bonorum, plenè collecta habentur per Rotam decif. 336. num. 20. & seqq. par. 9. recen. & disc. præcedenti occasione agendi de alienatione facta aliquorum bonorum in solidum in causam detractionum.

Verùm id non tollebat difficultatem circa cursum fructuum, qui isto casu debentur, quoniam ut bene advertit Leotard de usur. dicta quæst. 18. num. 21. & advertitur in dicta sua materia sub tit. de usur. ac etiam sub tit. de dote occasione agendi de fructibus dotis constitutæ, vel constituendæ, isto casu lex occultat quemdam implicitum contractum emptio- nis, & venditionis, ideoque illa pecunia, in qua legitima præstanda est, dicatur pretium bonorum fructiferorum, in quibus de stricto jure, legitima de-

bita esset, & consequenter, quoad mensuram, seu ratam fructuum eorumdem bonorum debiti fructus recompenlativi, juxta terminos textus in l. curabis Cod. de act. emp. Ideoque stant bene simul ut dictum arbitrium interponi valeat, & tamen, quod id non præjudicet cursui fructuum. Cum etenim dictum arbitrium fundatum sit in quadam æquitate non scripta, huic locus non est, nisi, quando jus alterius patris deterius non efficiatur, cum non debeat exerceri æquitas cum iniquitate, ac præjudicio alterius, ut advertitur sub titulo de emphyt. & alibi pluries, ac etiam disc. præcedenti.

ROMANA LEGITIMÆ DE PAMPHILIIS,

CUM

PRINCIPISSA CONSTANTIA
PAMPHILIA LUDOVISIA

PRO

PRINCIPE CAMILLO FRATRE

Discursus in congressu.

An legitima debeatur de bonis alterius, quam parentis, cui à tertio data fuerint cum onere restituendi personæ incertæ ab ipso gravato eligendæ.

SUMMARY M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Statutum non capit bona extra territorium
- 3 Bona donata veniunt in calculo pro regulari da legitima.
- 4 Et quandoque ipsamet bona donata venditari possunt.
- 5 De distinctione, an bona dicantur nominantis, vel primi testatoris.
- 6 In qua parte distinctionis versaremur.
- 7 De ratione dubitandi in casu.

DISC. XXVII.

CUM Innocentius X. disposuerit, ut quædam bona elargita, vel elargienda Olympiæ ejus germani fratris uxori, cadere deberent sub primogenitura per ipsum erecta, vel erigenda in ejusdem germani fratris jam defuncti descendibus; Deindeque de tempore morti proximo, post jam sequutam dictam erectionem, cum reservatione liberæ facultatis disponendi de bonis assignatis, aliqua bona per dictam Olympiam acquisita, & possessa, eidem liberè donasset, cum facultate de illis liberè disponendi, ita tamen quod non factâ substitutione, vel nominatione censerentur ad eadem bona vocati, Princeps Camillus Pontificis nepos, & Olympiæ filius respectivè, ac alii juxta ejusdem primogenituræ ordinem; Dictaq; Olympia vivens factis aliquibus reservationibus, successorem tam in dictis, quàm in aliis ejus bonis per actum inter vivos dictum Camillum nominasset, eumque postmodum in testamento hæredem quoque scripserit; Hinc Constantia Olympiæ filia, uxor Principis Nicolai Ludovisii, præterea cepit sibi deberi legitimam in præfatis bonis et Pontificis patris dispositione, ut supra obvenientibus, utpotè effectis de ass. vel hæreditate matris, ac benevolè coram qualificato Cardinali arbitro, aliquo

aliqui desuper habitu fuerunt congressus Advocatorum hinc inde, in quibus ego pro parte dictæ Principis Constantiæ interveni; Nihil verò determinatum fuit, ob aliquas restrictiones in factis potius consistentes quàm in iura, quarum iustificatione pendente, dicta Principissa obiit in Insula Sardinia condito testamento, in quo Principi fratri jure legati hæc actionem, seu præsentationem reliquit, ideoque ita causa finem habuit, neque desuper maturum iudicium efformari potuit.

In congressibus autem desuper habitis, ac etiam in informationibus hinc inde editis, nõ dubitabatur de pertinentia legitimæ in bonis controversis, quatenus essent de libero dominio, ac patrimonio matris, non obstante sæpius in præcedentibus enunciato Statuto Urbis 145. foeminarum exclusivo propter masculos, tam à paterna, quàm à materna successione, quoniam quidquid apud seniores nimium controversum sit, hodiè ferè ubique, præsertim verò in Rota, & Curia Romana, firma conclusio est, de qua pluries habetur in Statutorum peculiari materia, *sub tit. de successioibus*, ac etiam *sub tit. de dote disp. 145.* & alibi, ut ad effectum Statutorum, utraq; personarum, ac bonorum copulativa subiectio requiritur, neque una sine altera sufficiat, juxta celebres decisiones *Narnien. coram Merlino* inter suas *dec. 313. & 513. repetit. dec. 177. par. 5. & dec. 68. par. 6. ruten.* quæ reputantur in materia magistralis, atque sæpius canonizata fuerunt, ut etiam habetur *dispo. sequ.* Ideoque cum controversa bona sita essent extra districtum Urbis, sub Statuta non cadebant, sed sub dispositione juris communis, quo novissimo attentio, certum est, æqualem esse filiorum conditionem, absque sexus discretionem per jura literalia, quæ desuper habemus, ac plenè deducitur in decisionibus editis in causa, de qua supra *dispo. 4.* & passim, quoniam evidens ineptia est in hujusmodi principiis notoriis, ac indubitatis, ac auctoritates deducere, vel desiderare.

Prout posita competentia legitimæ, non dubitabatur de altera pariter firma conclusione pluries *hoc eodem tit. & sub altero de donationibus*, ac alibi innuata, ut bona per parentem in vita ex causa lucrativa in alterum distracta, veniant in calculo ejus assis hereditarii, ac habeantur pro extantibus ad effectum calculandi legitimam detrahendam ex aliis bonis, quæ supersunt, & in subsidium etiam ex ipsismet distractis in tertium.

Quinimò etiam absque subsidii requisito, quoties essent de melioribus, adeò ut subesse posset fraus, quod filius in pecunia, vel in mobilibus, seu bonis deterioribus legitimam accipere cogeretur; Quod tamen certam, ac determinatam juris regulam generalem non habet, sed remissum est prudentis Judicis arbitrio ex facti qualitate, & circumstantiis regulando, ut alibi pluries *hoc eodem tit. advertitur* super hoc puncto, an, & quando legitima debeat præcisè in corporibus, vel præstari possit in pecunia, & mobilibus; Ideoque difficultas restringebatur ad punctum, an hujusmodi bona dicenda essent, necne de asse materno, stante quod ex dicti Pontificis concessione pro veniebant, sub lege alterum successorem in eis nominandi, vel substituendi.

In hoc autem puncto, pariter modica, penèque nulla controversia erat inter Scribentes hinc inde super juris theoricæ generali, seu in abstracto, illaque tamen acerrima erat in concreto super applicatione, & an in una, vel altera distinctionis parte versaremur; Siquidem, tam ad istum præcisum effectum calculandi in asse parentis pro regulanda detractione legitimæ, quàm ad alios effectus aris alieni, ac

onorum, & an ille, cujus favore fiat nominatio, vel dispositio, obijcere dicatur bona ab ipso nominante, seu immediatè disponente, quem in ejus actorem agnoscat, vel potius à primo, seu mediato, remanente secundo in puris terminis instrumenti, seu organii; Quidquid antiquiores variaverint, atque de super se involuerint; Hodiè melius per modernos dilucidata materia, pariter firma, & recepta distinctio est, derivata ex textu in *l. unum ex familia §. si de falcidia ff. de legat. 2.* de qua in specialibus terminis legitimæ *Peregr. de fideicommissis. art. 36. nu. 8. Rot. dec. 62. num. 7. cum seqq. post Merlin. de legit. & generaliter cæteris relatis habetur apud Rot. decis. 205. & 314. par. 9. rec. & dec. 170. par. 12. & plenius, ac melius in Romana emphyteusis 29. Novembris 1653. coram Verosio, & frequenter, ut insinuat etiam pluries *sub tit. de fideicommissis*, & alibi.*

Quod scilicet, Aut electio, vel nominatio de necessitate faciendæ est de persona certa, vel etiam de incertis, de certo tamen genere personarum; Et tunc ille, in quem fit dispositio, recognoscere dicatur à primo, seu mediato disponente, Alter autem immediatus remaneat nudum organum, seu instrumentum; Aut verò id repositum est in disponere debentis libertate, disponendi, vel non disponendi in genere; Vel etiam ipsa dispositio in genere adjecta sit per viam præcepti, seu necessitatis, sed nulla certificata persona, vel personarum genere, adeo ut in libera voluntate gravati repositum sit eligere quem maluerit de quocumque genere, & tunc secus, adeo ut ille, in quem fiat dispositio, recognoscere dicatur ab ultimo, & immediato disponente, de cujus patrimonio bona esse dicantur, & consequenter ex eis debeat legitima.

Hinc proinde, (ut dictum est) restringebatur quæstio ad solam applicationem, an in una, vel altera distinctionis parte versaremur; Atque attentio contextu scripturarum, planum erat ut versaremur potius in secunda parte, dum Pontifex liberè bona concesserat, removendo præcedens vinculum cum facultate substituendi, vel nominandi quamcumque placitam personam indefinitè absque aliqua restrictione, solumque in casu non factæ nominationis, vocabantur personæ vocatæ ad primogenituram.

Verùm quia Scribentes pro Principe Camillo, prætendebant, quod ista fuisset potius fiduciaria dispositio pro solo effectu, ut posset dicta Olympia, neglecto Camillo filio, juxta primogenituræ ordinem vocato, præeligere ejusdem filios, vel eorum aliquem, dummodò tamen egredi non posset dictum genus, intra quod obligatio præcisè restricta erat, id eo que ita intraret prima pars distinctionis, idque in facto justificari prætendebatur, idcirco ad dictam justificationem facta fuit restrictio; Verùm ex jam dictis superventis accidentibus controversia ulteriorem progressum non habuit, & consequenter quæstio consistebat potius in facto, quam in jure.

JANUEN.

LEGITIMÆ

PRO QUADAM INSIGNI RELIGIONE.

Responsum pro veritate super casu benevole concordato.

De Statuto Januæ, excludente Religiosos à parentum successioibus, etiam à legitima,

N 4

ma,

De LUCA
de
flamentis
et cat.
CVI
9